

1872

Sammelbst!

Diss.

2

57.

AD
VIRVM
PRAENOBILISSIMVM ET CONSVLTISSIMVM
DOMINVM
DN. IOHANNEM
RODDE,
LVBECENSEM

CVM SVMMOS IN IVRE HONORES CAPESSENDI
LICENTIAM IMPETRASSET
GRATVLATIO EPISTOLICA,

QVAM
COMMENTATIVNCVLA
D B
SCHOLIS VETERVM IVRE-CONSULTORVM
SPLENDIDO EIVS NOMINI INSCRIPTA
COMITATVR.

IENÆ
LITERIS PETRI FICKELSCHERRII.

VIRO CONSULTISSIMO
IOHANNI RODDIO

S. P. D.

ADOL. GVIL. von Bohren.

Multa sunt, Amicorum optime! exque egregia animi Tui dotes, quas simulac dulcissimo Tuo confortio mihi frui licuit, in Te magni feci taciteque miratus sum. Deprehendi in Te uno concentrata quasi ea omnia, quae in illis, quos ad magna destinavit divina providentia, requiruntur, natalium scilicet splendorem, miram ingenii felicitatem, prudentiam annis superiorem, pietatem, candorem, iusti rectique amorem, & qua omnium Tibi concilias favorem, insignem humanitatem, morumque elegantiam; ex quibus omnibus Te non Tibi soli, sed patriae & reipublica bono, non parvis sed magnis rebus gerendis natum esse, haud frustra conjiciebam. Cum autem hisce, quibus multis aliis praestas praerogativis incredibilem illum Tuum in studiis tractandis ardorem accedere viderem, in spe mea de Te concepta confirmabar, certissime persuasus, Te clarum aliquando nomen in reipublica patria ac literaria consecuturum esse. Neque haetenus spem meam fefellisti, sed supergressus es. Expectabamus eruditionis Tuae primitias, sed fructus edis juvenis, si aetatem spectes, vix annos viginti egressus, quos a senē
vix

vix maturiores exoptare potuiffemus. Quis enim quæſo
(ut nihil dicam de privatis illis examinibus, in quibus illu-
ſtri Academiæ noſtræ Jure-Conſultorum ordini Virum Te
probaſti,) in admirationem Tui non rapiatur, qui Te in tam
gravi argumento, quod Juris Civilis, Canonici, & Anti-
quicatum eccleſiaſticarum haud vulgarem ſupponit co-
gnitionem, proprio Marte, nemine præeunte, tam ſolide,
tam plene, tam erudite verſatum fuiſſe, animadverterit.
Quæ alias eruditi de primis ingenii productionibus judicare
ſolent, deeſſe illis ut plurimum illum perfectionis gradum,
ad quem auctores, in publicum literati orbis conſpectum
prodire jam aſſueti, pertingunt, in hunc Tuum primum
ingenii foetum quin quadrent, valde dubito. Sed potius,
nili amore Tui fascinatus halluciner, illud apprime operi
Tuo: *de Legatis ad pias cauſas*, convenire arbitror, quod de
(a) aureo Dallæi libro: *de uſu Patrum &c.* primo quod in
lucem publicam emiſit ſcripto pronunciat *Joannes Mettaye-
rus* in Epistoſa dedicat: Tractatus hujus Dallæani, quem la-
tino ſermone donatum Genevæ 1656. prelo ſubjecerat, ad
ipſum Dallæum directa: *Difficere non poſſum laborum Tuorum
primitias, tractatum nempe Tuum; de Patrum in decidendis religi-
onis controverſis uſu, me maxime ſemper cepiſſe. Non ſolum
enim opus iſtud miræ rerum lectu & ſcitu jucundiſſimarum digniſ-
ſimarumque varietate referum eſt, verum etiam tanta eruditione
ac ſacundia argumentum illud pertractaſti, ut vix quicquam ma-
gis elaboratum erudito hoc ſeculo prodiſſe videatur.* Gratulor
itaque Tibi, Amicorum optime! ex animo de tam amplo
eruditionis Tuæ ſpecimine, quo primum orbi literato inno-
teſcis, nomenque Tuum inter eruditos Lubecenſes, qui
ſcriptis inclaruere, reponis. Celebre in republica literaria
adipiſceris nomen in primo ætatis flore conſtitutus, ſum-
miſque dignum ideo Te in Jure honoribus condecorandum
judicant Antecceſſores noſtri; neque de fore Tibi in republica

(2

pa

(a) De hoc incomparabili Dallæi opere judicia eruditorum refert Colomeſ-
us in Bibl. choiſie. p. 2. Les ſentimens ſont aſſés partagés touchant cet
ouvrage de uſu patrum. Les Presbyteriens en font grand etat, & les Epis-
copaux d'Angleterre, ne l'eſtiment guere. &c.

patria honores, quos virtus & præstantia Tua merere, præ-
 video. Non enim illa, quæ omnium favore digna sunt, merita
 Tibi obstitura credo, neq; de quo gloriari Lubecenses possu-
 mus, illi apud nos obtinent mores, illaque vigent tempora, de
 quibus *Georgius de Monte Majore* scriptor Hispanus citante *Petro*
Matthæo in fine præfat: *Historiæ Pacis* conqueritur: (*) hæc
 temporibus nil magis removere homines bene meritos a
 muneribus & honoribus, quam si illis digni habeantur.
 Sistes nobis aliquando *Roddios* redivivos, quorum in Rei-
 publicæ nostræ administratione magna ab aliquot seculis jam
 sunt merita, & cujus gentis splendorem maximo cum pa-
 triæ emolumento summaque nominis sui celebritate adhuc
 sustinent illustris Lubecensium Consul, *Adolphus Matthæus*
Rodde, communis noster Patronus, Vir supra laudes meas
 positus, & gravissimus ejusdem Reipublicæ senator *Her-*
mannus Roddus, vir itidem non sine elogio summo a me no-
 minandus, deque nostris rebus optimè meritus. Horum
 ut & Avi Tui materni beatissimè defuncti *Jobannis Siricii*,
 Consulis quondam de Lubeca immortaliter meriti laudabi-
 libus uestigiis insistendo præclara, imo (ominari liceat!)
 eadem Te quoque manebunt præmia. Hinc quoque gra-
 tular dulcissimæ nostræ Patriæ, quæ Tuis, id est, Viri om-
 nibus ad eam juvandam & ornandam dotibus in-
 structi consiliis aliquando regi servarique incolomis gau-
 debit. Servet Te modo Deus salvum & sospitem, comi-
 tetur Te itinera ad longe distitas regiones parantem angelo
 suo potenti, protegat Te alis suis, & quæ Tibi imminere pos-
 sent pericula, clementissime a Te avertat; reducat Te deni-
 que incolumem ac superstitem in patriæ commodum, pient-
 tissimæ Matris, egregiæ Matronæ, solatium, bonorumque
 omnium, qui eximiarum Tuarum virtutum cultores se
 profitentur, gaudium & delictum. Impleat benignissimum
 Numen vota, quæ ego ex sincero amoris affectu, & inti-
 mis cordis visceribus pro Tua salute fundo.

Possem hic epistolæ filum abrumpere, cum quæ affe-
 ctus in Te meus dictaverat, abunde satis sic expressis arbi-
 trer.

(*) Estamos a tiempo, que mererer la cosa, es principal parte, para no al-
 cangarla.

trer. Liceat tamen mihi Tua cum venia adhuc paulisper Te
 detinere, publicumque amicitia nostræ monumentum statuere. Video Te summa cum nominis Tui celebritate studiis
 Academicis valedicere scholasq; Juridicas, quarum tres, quæ
 inter celeberrimas referendæ sunt, invivisti, deserere, hinc
 in mentem mihi venire *schola illa veterum Istorum*, de quibus
 hæ occasione pauca quædam apponere non absonum fore
 judico. Fateor commentatiunculam hanc leviter breviter-
 que nimis conscriptam Tuam Tuique æqualium id est do-
 ctorum censuram haud sustinere, illam tamen, si nominis Tui
 splendore collustrata fuerit, nobilem satis evasuram credi-
 di. Hinc illa Tibi sit dicata ac consecrata. Tres autem tan-
 tum in tam vasto Romani imperii ambitu, (quod mireris)
 Justiniani adhuc ævo Juris scholas invenio, *Romam scil. Con-
 stantinopolin & Berytium*, ipso Imperatore teste in *Proamio de re-
 sione & metodo Juris docendi ad Antecessores §. 7.* ubi volumi-
 na Juris suo sub auspicio concinnata Juris studiosis tradi
 vult, *tam in regniis urbibus Roma scil. & Constantinopoli, quam in
 Berytiensium pulcherrima civitate*, quam legum nutricis titulo
 dignam esse censet. Et quo constet, omnes omnino alias civi-
 tates hac insigni prærogativa excludendas esse, neque in
 Alexandrina splendidissima civitate Cæsareensi aliisque
 hanc legum doctrinam tradi vult; pœnam, qui secus fe-
 cerit denarum librarum auri & rejectionem a civitate
 minatus. Romam veterem quod attinet, quoniam
 omnes civitates Romano imperio subjectæ consuetu-
 dinem Urbis, ut quæ caput esset orbis terrarum & leges, se-
 qui debebant, ut Justinianus loquitur *Leg. 1. §. 10. Cod. de ver.
 Jur. enucl.* quod pridem jam de Roma prædicaverat *Aristides
 in Roma encomio grace scripto*, quod sub Marto Aurelio est edi-
 tum; non opus scil. esse amplius, quibus singuli utantur leges, *recom-
 sare, quandoquidem Romani leges communes omnibus constituent
 -- totum orbem tanquam unam domum administrant p. 395; æ-
 quum quoque erat, in legum hac parente, genitrice, matre,
 uti a Claudiano vocatur III. Paneg. Stilic. v. 136.* publicum Ju-
 ris gymnasium instituere, cujus Doctores omnibus confi-
 liis & responsis adesse, ac juventutem, qui Legum studio se
 mancipaverat, mature hac scientia imbuere possent. Cum

autem eadem Constitutione novæ Romæ idem orbis imperium quo Verus gloriabatur, tributum esset, eadem quoque prærogativa, *παιδευσις* Legum scilicet ut esset eam ornare voluerunt Justiniani Antecessores. Id quod patet tam ex modo allegatis Justiniani proemii verbis, quam ex *Tit. XXIII. L. XI. Cod. Justin.* qui agit de studiis Liberalibus Urbis Romæ & Constantinop. & professorum utriusque hujus Gymnasii numerum oratorum, grammaticorum, sophistarum, philosophorum & denique Juris ac legum voluntates pandentium recenset. Incluta vero præcipue hoc nomine in oriente fuit Berytus, Phœnicæ urbs, ad quam Romanarum legum celeberrimam scholam, omnes qui studiorum in Juris doctrina profectus optabant, confluisse certum est. Vocabatur alio nomine *Beroe*, id quod ex Epigrammate Theæteti cujusdam in Julianum Jure Consultum, *Lib. IV. Tit. I. Antholog.* obvio, ubi *Ῥώμη καὶ Βερόνη* citantur, quæ Julianum Juris Consultum, *Νομικῆς Φαῶς* summa laude extulissent; ex Johan. Barbucalli epigrammate in incendium Beryti & loco Nonni Dionysiacorum 3. apud Scaligerum *Animadv. in Eusebii Chronicon* n. 1713. p. 130. patet. Erat hæc civitas ab Augusti jam temporibus colonia civium Romanorum, eoque tempore Augusta vel Augustana dicta; ob insigne autem legis studium, quod ibi excolebatur, legum matris, legum nutricis, matris studiorum in *Justiniani Imperatoris Constitutionibus*, ab Eunapio præterea & Nonno Dionys. *Lib. 41.* justitiæ soli, urbisque legum nomine celebrata fuit. Et certe illam præ reliquis duobus legum acroateriis floruisse haud obscure ex inscriptione *Pramii Justin. in digest.* quod ad octo Juris Antecessores directum est, colligitur. Cum enim in illo, quem mox allegavi *Cod. tit. de stud. lib. &c.* duo tantum Romæ, totidemque Constantinopoli Professores legum numerentur, nec alibi, quam in hisce tribus civitatibus Juris præcepta tradi voluisset cum majoribus suis Imperator Justinianus ut supra ostensum, quatuor reliquos Berytenses fuisse quis dubitaverit. Accedit insignis illa *Geographi Anonymi*, qui sub Constantio floruit, ab eruditissimo Jac. Gothofredo vulgati & illustrati, Beryti commendatio, *illam nimirum habere juris auditoria, διὴν πάλαι τὰ δικαστήρια*

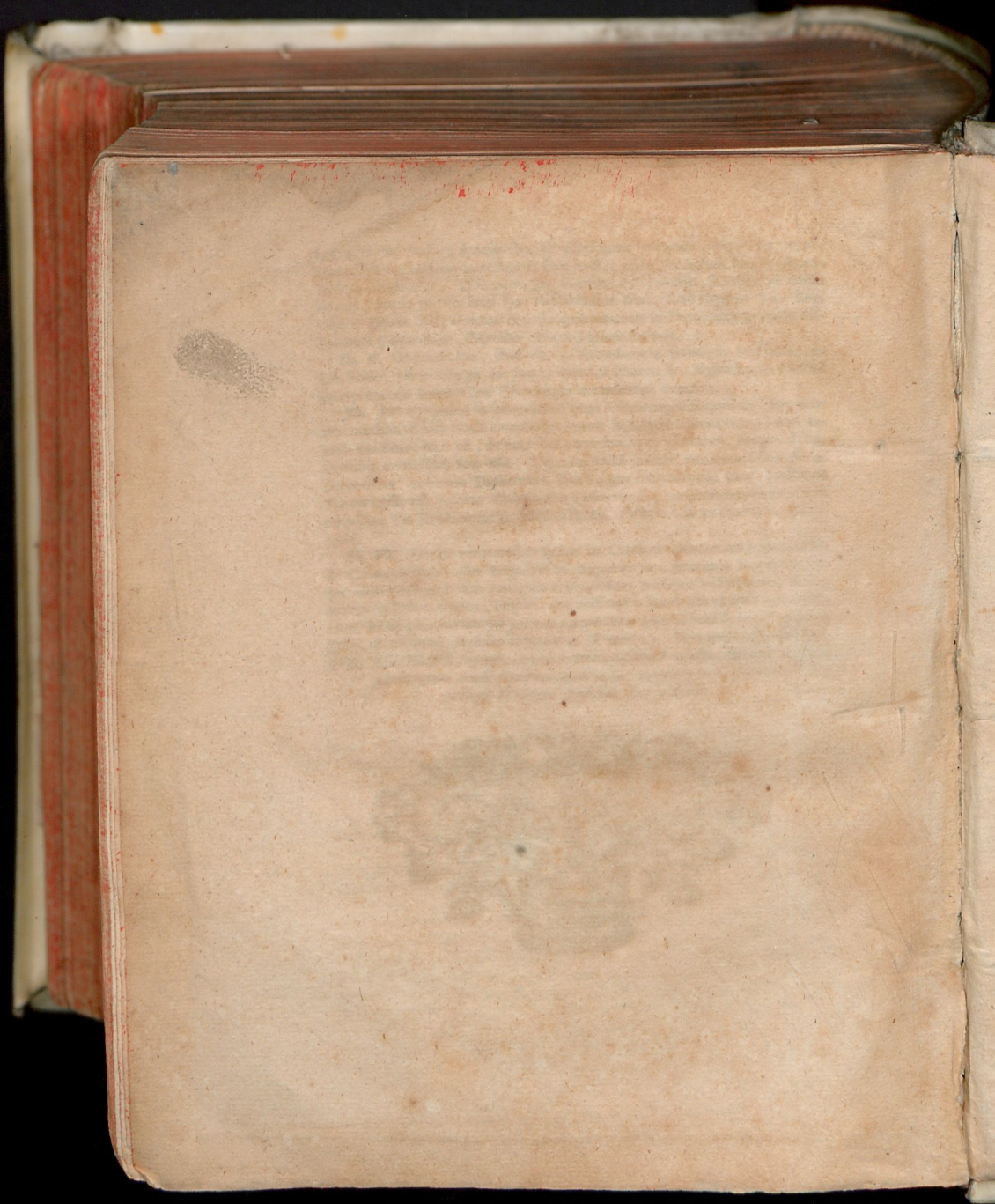
ἡ Ἐπιτομή, per quam omnia Romanorum tribunalia consistant, & inde prodire Judicum seu Reſtorum in Romani orbis provinciis, qui jus iisdem dicerent, *Assessores*. p. 12. Maximum urbis hujus ornamentum *Agathias* Lib. 2. in eo ponit, quod sedes fuerit Jurisprudentiæ; multos enim juvenes nobiles & eximia jam eruditione ibi adfuisse ait, ut Romanas addicerent leges; fuisse enim hoc urbi patriam, & veluti maxima honoris prerogativa, quod ejusmodi scholæ ibi essent cretæ. Fata quoque infelicia satis celeberrimi hujus Jurisprudentiæ Gymnasilium idem enarrat scriptor, ingenti sc. terræ motu cum auditorum & doctorum caterva absorptam fuisse, cum jam Justinianus illi suos Juris Civilis libros explicandos tradidisset. Sed idem tradit: translatis tam diu Sidonem, vicinam Phœnicis urbem legum interpretibus eo casu minime deterritum fuisse Justinianum, quo minus hanc instauraret Legum sedem. Addatur hanc in rem Antonini testimonium in *itinerario suo ab Egid. Menagio* citatum in *Amanit. Juris Civ. C. 24. p. m. 135*. Paulo autem post hanc instauracionem inundatione & incendio iterum vastatam ex veteri Græcorum epigrammatum libro (forsan illo Barbucalli supracitato epigrammate) nec dum tamen illis cessissè tempestatibus observat *Fr. Balduinus ad L. si pat. Cod. de pat. sub fin.* Quis Imperatorum primus hæc scholas fundaverit, earumque numerum fixerit, incertum est. Id tamen certum jam ante Justiniani tempora hoc factum esse, cum ipse l. c. a retro Principes & Majores nominet, qui nullis aliis, præter hæc cetera, locis tale privilegium (tradendi scilicet auditoribus leges Romanas) conceſserint. Berytiensis scholæ interim primam mentionem fecisse Gregorium Thaumaturgum, qui sub Alexandro Severo floruit, in *orat. Panegy. ad Orig.* observat, *Menagium l. c. p. 133*. Memorat etiam juvenem quendam sub Maximiano martyrio sublatum, qui studiis Beryti incubuerat, *Eusebii de Martyr. Palest. c. 4*. Hæc Berytiensis scholæ gloria sæc. adhuc VI. duravit teste Zacharia Mitylenæo, cujus contra Ammonium scriptum reperire licet in *Bibl. Patr. Tom. XI*, qui Berytum *μυσηρατων νομων* appellat. Multos jam eruditione juris insignes viros in hæc scholis olim docentes adducere possem: Anatolium, qui Constantii imperatoris tempore

Be.

Berytum doctrina sua illustravit juxta *Eunapium in Proaeresio p. 250.* exacta juris scientia consummatissimum & ob insignem peritiam, (quanquam Ethnicus (a) esset) a Constantio discipulo ejus (b) Vicarium Asiæ ac tandem Præfectum Prætorio Illyrici factum; Leontium cujus mentio apud *Sidonium Apoll.* Julianum, in cujus honorem Theæteti laudatum epigramma compositum; Theophilum, Cratinum, Constantinopolitanos; Dorotheum & Anatolium a priore isto diversum Berytenses, ab imperatore in *all. proam.* magno cum encomio memoratos aliosque. Neque injucundum foret, an ab hisce scholis *χολασμοί* legum Professores an Causarum Patroni denominati fuerint, de quo argumento vid. interim *Gothofred. in not. ad l. 2. Cod. Theod. de Concess. Advoc.* cur & quando nomen Antecessorum Juris Professoribus inditum fuerit, cujus jam in veteribus Græcorum epigrammatibus Justiniani ævo longe antiquioribus mentio occurrit, aliasque ad scholas hæcæ pertinentes antiquitates indagare, nisi limites hujus epistolæ, quibus includor, retrocedere juberent. Nil igitur restat, quam ut, Tibi, Amicorum ocellè! me meaque commendans, antiquum Tuum amorem in posterum mihi integrum ut serves, Te obtester. Vale. Dabam Jenæ ex museo
A. MDCCXIV. D. XIV. April.

- (a) Inter ministros Christianorum principum gentiles hic referendus est Anatolius, de quibus ad imitationem Dom. D. Heineccii qui de *ministri principum gentilium Christianis* erudite commentatus est, elegans dissertatio conscribi posset. Fontes, unde horum hauriri posset, notitia præcipui forent: *Codex Theodosianus* lib. XVI. Tit. X. l. XI. & XXI. & *Prosopographia* præstantissimo huic operi à doctissimo ejus commentatore adjecta; *Prudentius ad Symmachum*; *Symmachi epistola*. *Libanius in Orat. Themistius in Orat. Ammianus Marcellinus cum notis Valesii, Philoxerii H. E. & dissertationes Gothofredi in Philostorgium, Zosimus &c.*
- (b) Noticiam harum dignitatum haurire licet ex *J. Gothofr. Notit. dign. Cod. Theodof.* subjuncta & *L. XII. Cod. Justin.* de dignitatibus.

00 A 6357

ULB Halle
002 845 008

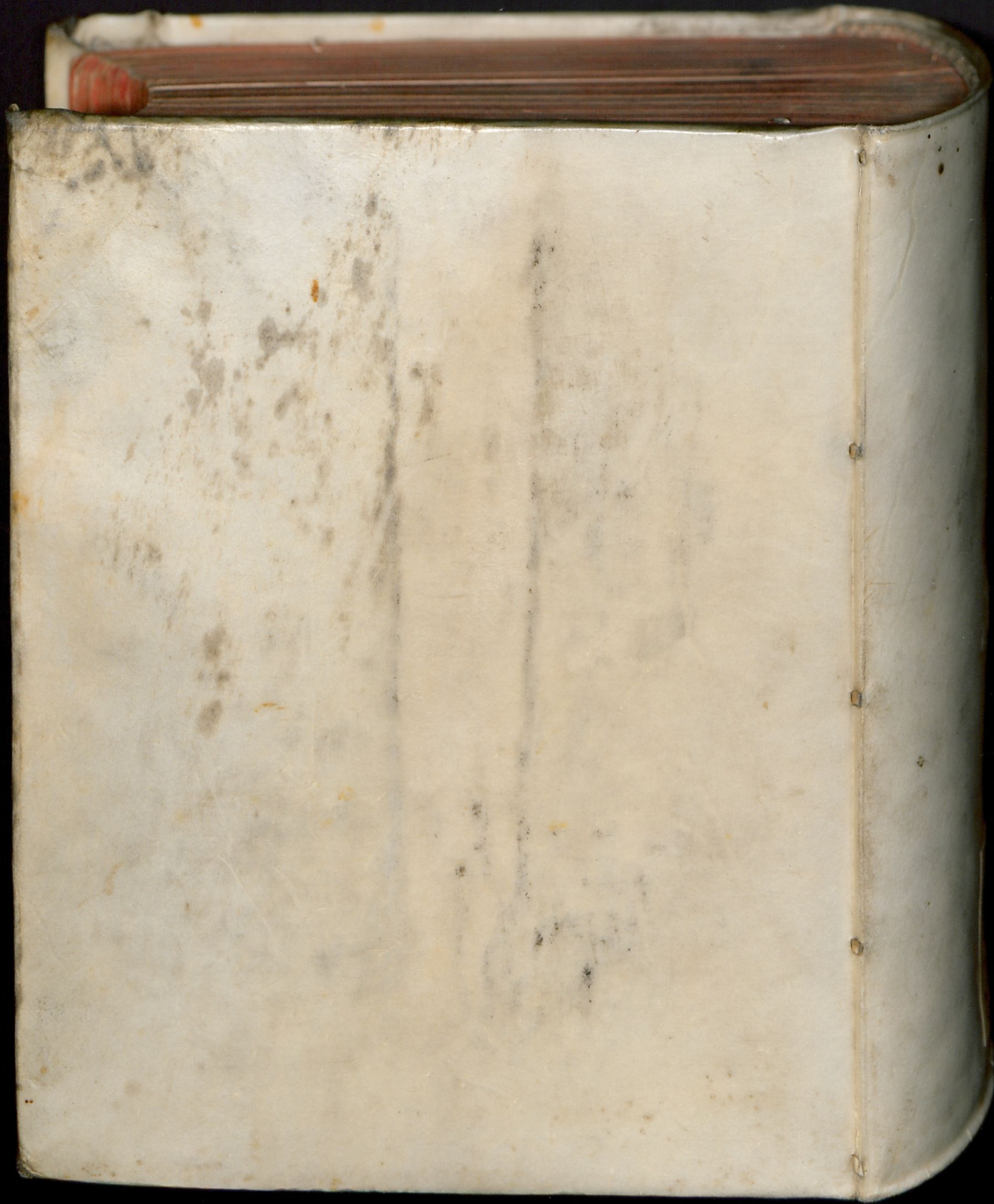
3

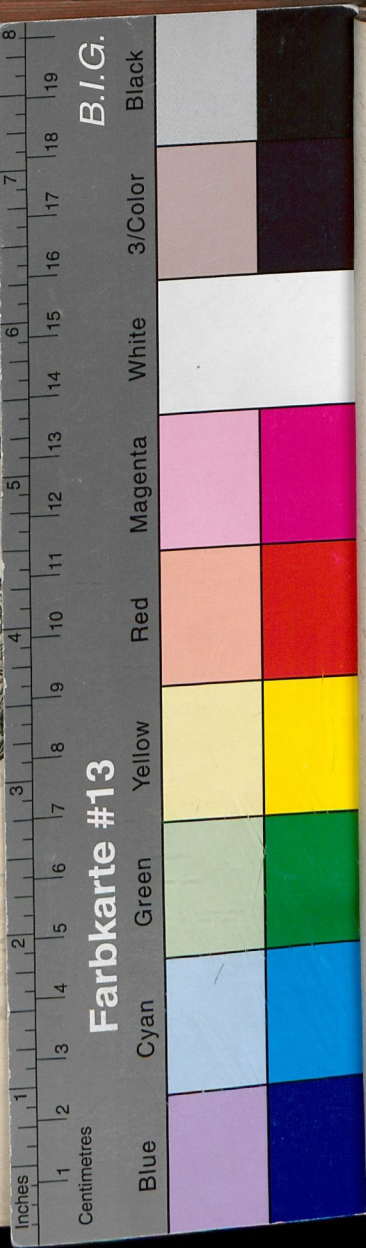

f
5b.

Reho

57.

AD
VIRVM
PRAENOBILISSIMVM ET CONSVLTISSIMVM
DOMINVM
**DN. IOHANNEM
RODDE,**
LVBECENSEM
CVM SVMMOS IN IVRE HONORES CAPESSENDI
LICENTIAM IMPETRASSET
GRATVLATIO EPISTOLICA,
QVAM
COMMENTATIVNCVLA
DE
SCHOLIS VETERVM IVRE-CONSULTORVM
SPLENDIDO EIVS NOMINI INSCRIPTA
COMITATVR.

IENÆ
LITERIS PETRI FICKELSCHERRII.

